

csődjogi kérdések egész komplexumának bilaterális szerződések alakjában való megoldására felhívni az érdekelt kormányok figyelmét. A javaslat indokolásának lényege az, hogy a) nem valószínű, hogy a kormányok hajlandók lennének nemzetközi konferenciát összehívni olyan, aránylag csekély jelentőségű, részletkérdés megoldása végett, mint a csődtömeggondnok külföldi perképessége; b) a Wilde-féle tervezet, részletmegoldás volta mellett is, igen nagy elvi akadályokba ütközik, mert hiszen a külföldi csődtömeggondnok perképességének elismerése egyben a külföldi csőd létezésének elismerése is, tehát épen a nemzetközi csődjog legkényesebb pontját érinti; c) a bilaterális szerződések kialakulóban levő rendszere reményt nyújt arra, hogy — hacsak regionális keretek között is, — a csődjogi kérdéskomplexumok nagyobb szelvénye nyerhet belátható időn belül kielégítő megoldást.

A vita során az a nézet alakult ki, hogy a svájci csoport javaslata, — melynek részletes kidolgozása újabb hosszadalmas bizottsági munkát igényel, — a Wilde-féle, már Oxfordban elfogadott megoldáshoz képest retrográd. A svájci csoport engedve ennek az érvek, visszavonta javaslatát és a konferencia ehhez képest úgy határozott, hogy a nemzetközi csődjog egész problémakörének napirendentartása mellett a Wilde-féle javaslat sürgős megvalósítását ajánlja a kormányok figyelmébe, kapcsolatban a csődjog néhány egyéb sürgős problémájának nemzetközi egyezmény útján való megoldásával.

VII. *Az aranyban és idegen pénznemekben teljesítendő nemzetközi fizetésekkel foglalkozó bizottság tárgyalásainak anyagát* lapunk más helyén találja az olvasó.

Dr. Neugröschel Endre.

A bíró és ügyvédképzés új rendje Németországban. Az 1934. július 22-én kelt Justizausbildungsordnung jellemző példája annak, hogy a Harmadik Birodalom mennyire érvényesíti a maga politikai és világnézeti elveit egy látszólag annyira közömbös területen, mint a gyakorló jogász kiképzése.

A jogi tanulmányok időbeli beosztása változatlan maradt: legalább hat félév és legfeljebb (!) tíz félév egyetemi kiképzés, utána az első jogi államvizsga, majd három évi joggyakorlat, amit a „nagy államvizsga” követ. Az első államvizsgát a minden Oberlandesgericht mellett szervezett igazságügyi vizsgahivatal előtt lehet letenni; a nagy államvizsga a Reichjustizprüfungsamt előtt teendő le. Az első államvizsgára való bocsátás kellei között szerepel a jelentkező nyilatkozata úgy a saját maga, mint felesége árja származásáról. Ezenkívül a jelentkezőnek „munkalevelével” (Arbeitspass) bizonyítani kell azt, hogy „min-

den rendű és rangú néptársakkal szoros közösségben élt, megtanulta ismerni és becsülni a testi munkát, gyakorolta az önfegyelmet és a rendbeigazodást (Einordnung) és testileg meg-edzette magát, úgy, amint az egy fiatal német férfihez illik. Ebből a célból helyet kellett állnia a munkaszolgálatban és ezt munkalevelével igazolni kell." Ez alól a kellék alól csupán hatósági orvosi bizonyítvány alapján van felmentésnek helye. De a jelentkezőnek még ezenfelül is „alkalmas testületek tanúsítványával igazolni kell, hogy munkaszolgálat teljesítése után ápolta testi kiképzését és kapcsolatát másféle népcsoportokkal”.

Az egyetemi tanulmányoknak ki kell terjedniök a vizsgatárgyak mindegyikének hallgatására, ugyanazokból gyakorlatok elvégzésére és legalább egy szemináriumban való részvétellel. Az egyetemi tanulmányoknak azonban nem szabad a szakszerű kiképzésre szorítkozniok, hanem az egyetemi hallgatónak áttekintést kell nyerni a nemzet egész szellemi élete fölött, úgy, amint az egy művelt német férfitől elvárható. Előírja a rendelet történelmi tanulmányok végzését, de ezenkívül a nemzeti szocializmussal és annak világnézeti alapjaival, valamint azokkal a gondolatokkal való komoly foglalkozást, amelyek a vérnek, a földnek, a fajnak és a népiességnek kapcsolatát tárgyalják. (Dazu gehört weiter die ernsthafte Beschäftigung mit dem Nationalsozialismus und seinen weltanschaulichen Grundlagen, mit dem Gedanken der Verbindung von Blut und Boden, von Rasse und Volkstum.)

Újszerű az első államvizsga és az azt megelőző egyetemi tanulmányok tárgyainak összefoglalása is. Ezek: 1. a német állam joga, ennek fejlődése, a közigazgatási jog alapvonalaival; 2. a német család joga, az örökjog alapvonalaival; 3. a szellemi és művészi alkotás joga; 4. a dologi javak fölött való uralom joga; 5. a szerződési kapcsolatok joga; 6. a német paraszt joga; 7. a munka joga és a gazdasági jog alapvonalai; 8. a német büntetőjog; 9. a bírósági eljárási jog alapvonalai.

A vizsgára jelentkezőtől elvárják (erwartet wird), hogy legkorábban harmadik egyetemi féléve után, de az eljárási jog hallgatása előtt az egyetemi szünidők alatt hat-nyolc hétig valamely járásbíróság kezelési irodájában dolgozzék, fogalmat szerzen az ügymenetről, a telekkönyvről, iratokról és mutatókról, valamint tárgyalásokat hallgasson.

Az első államvizsga letételére illetékes hivatalok tagjaiul nemcsak bírák, ügyészek, ügyvédek, jogtanárok és jogi képzettségű állami tisztviselők hívhatók meg, hanem a tudomány, a gazdasági élet és a közélet más kiemelkedő képviselői is.

Ha a jelentkező a törvényszerű kellékeknek megfelel és egyénisége nem ad okot a visszautasításra (und gibt seine Persönlichkeit keinen Anlass zur Zurückweisung), úgy a jelentkező

vizsgára bocsátandó. A vizsga otthoni munkából, öt zárthelyi dolgozattal, amelyek közül egyiknek történeti tárgyúnak kell lennie és szóbeli vizsgából áll. Az utóbbi elsősorban megértési vizsga (Verständnisprüfung). Egyáltalában az egész vizsgarend a döntő súlyt a jelölt egyéniségére helyezi. Evégből a vizsgabizottság elnökének legkésőbb a vizsgát megelőző napon beszélnie kell a jelölttel, hogy már a vizsga előtt képet alkothasson magának a jelölt egyéniségéről; a szóbeli vizsgát megelőzőleg ülést tart a bizottság ugyancsak avégből, hogy megbeszélés tárgyává tegyék a jelölt addigi teljesítményét és egyéniségét; a szóbeli vizsga eredményének mérlegelése annak az összbonyomlásnak tekintetbevételével ítélendő meg (unter Berücksichtigung des Gesamteindrucks zu beurteilen), amelyet a vizsgázó a vizsgálókra tett.

Az egyes vizsgai teljesítmények hétféle osztályzat alapján értékelhetők.

A vizsga letétele után következik az előkészítő szolgálat, amelyre bocsátani lehet mindenkit, aki az első vizsgát letette; a kérelem azonban elutasítandó, ha a jelentkező az előkészítő szolgálatra eleve alkalmatlan, vagy az arra való bocsátásra nem méltó. Az előkészítő szolgálat legalább három évig tart. Ebből legalább nyolc hónap töltendő el egy nem több mint négy bíróból álló járásbírósnál, nyolc hó törvényszéknél, négy hónap a polgári, négy hó a büntető szakban, amelyből legalább három hó az ügyészségre esik; a büntetőjogi kiképzés alatt betekintést kell engedni a jelöltnek a büntetésvégrehajtási szolgálatba is; legalább öt hónap a joggyakorlat ügyvédnél, négy hónap pedig valamely Oberlandesgerichtnél, ehelyett esetleg egy nagyobb törvényszéknél töltendő. Ehhez járul legalább négy hónap valamely nagy járásbírósnál, amely gyakorlat részben munkaügyi bíróságnál töltendő el, végül hét hónap az állami vagy községi igazgatásnál. A nagy járásbírósnál való beosztás alatt a perenkívüli gyakorlatra helyezendő a főszűly és be kell vezetni a jelöltet a bírósági végrehajtó teendőibe is; a közigazgatási gyakorlat lehetőleg kis- vagy közép nagyságú község hatóságainál töltendő el.

A gyakorlati kiképzéssel párhuzamosan a jelöltek közös iskolázásban részesülnek, amelynek egyik célja, hogy a joggyakornokokat a nemzeti szocialista államfelfogás szellemében neveljék. Ajánlatosnak mondja a szabályzat a joggyakornokoknak 20—25-ös csoportokba való sorozását, amelyek valamely arra különösen alkalmas bíró vagy ügyész vezetése alatt állnak, aki egyaránt legyen tanító, tanácsadó és mintakép (Lehrer, Vorbild und Berater); ez alatt a vezető (Führer) alatt a joggyakornokoknak közösségben, kölcsönös szellemi készséges rendbeigazodásban és eleven bajtársiasságban kell magukat

nevelniök és képezniök (sollen sich die Gerichtsreferendare in der Gemeinschaft vor allem im Geiste williger Einordnung und lebendiger Kameradschaft erziehen und fördern).

A nagy államvizsga célja annak megállapítása, hogy a bírósági joggyakornok általános és szaktudása, valamint egyénisége alkalmassá teszik-e őt a bírói hivatásra. A vizsgálat házi dolgozatból, öt zárthelyi dolgozatból és szóbeli vizsgából áll. Szó szerint idézem a 42. §. második bekezdését: „Der Gerichtsreferendar soll die Zeit zwischen der häuslichen Arbeit und der mündlichen Prüfung nicht dazu verwenden, sein Gedächtnis mit eilig zusammengerafften Einzelkenntnissen zu belasten. Er soll sich in dieser Zeit vor allem geistig und körperlich frisch halten. Er muss wissen, dass er nach seinen Fähigkeiten und seiner gesamten Persönlichkeit und nicht nach dem Mass vorübergehend erworbenen Gedächtniswissens beurteilt wird.“ E célból az országos igazságügyi hatóságok örködni tartoznak afölött, hogy a jelöltek ezeket az elveket kövessék és életmódjukat ehhez képest rendezzék be. Evégből az országos igazságügyi hatóságok a birodalmi igazságügyminiszter jóváhagyásával a vizsgázókat időlegesen tábori közösségbe vonhatják össze.

Az öt zárthelyi dolgozat egyike nem valamely szakkérdés köréből, hanem történeti, gazdasági, vagy hasonló tárgyból veendő. A vizsgázónak alkalmat kell adni, hogy általános műveltsége alapján történelmi, vagy gazdasági összefüggésekről nyilatkozhassék.

A jelölt a szóbeli vizsgán egy neki a vizsga előtt két nappal átadott ügyiratot is előad.

Amint látjuk, a rendelet részletkérdésekben megszívlelendő újításokat is tartalmaz (a közigazgatási gyakorlat kötelezővé tétele, bírósági gyakorlat az egyetemi évek alatt), sajnos, ezeknek az újításoknak a jelentősége egészen mellékes azon sokkal lényegesebb rendelkezések mellett, amelyek egyrészt a hivatásválasztás jogát szorítják meg, másrészt a súlyt a politikai és világnézleti nevelésre helyezik, amely mellett a szakszerű képzés szempontjai csak másodlagos szereppel kénytelenek megelégedni.

Dr. Vági József.

IRODALOM.

Schön Tibor: A szabadalmi joggyakorlat kézikönyve. A könyv a szabadalmi jog hatályos forrásait állítja össze; az összeállítás teljesnek látszik, csak az az ellenvetés hozható fel vele szemben, hogy nem eléggé rendszeres. A törvények és rendeletek szövegén kívül a fontosabb szakaszokhoz jó és gyakorlati magyarázó jegyzetek fűződnek, helyenként a joggyakorlat ismerte-